

จดหมายข่าวสถาบันวิจัย

ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

Research Institute for Languages and Cultures of Asia
Mahidol University

ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๔ : ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๒

Vol. 30 No. 4 : October - December 2009

ชมจันทร์วันสาขลา
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย
29 พฤศจิกายน 2552

“ชมจันทร์ วันสาขลา”

อนุรักษ ก้านจันทร์*

งาน “ชมจันทร์ วันสาขลา” เป็นงานที่จัดขึ้นในวันเสาร์ที่ 28 พฤศจิกายน 2552 ตั้งแต่เวลา 16.30 – 21.30 น. ณ บริเวณลานอาคารเรือนไทย (ระเบียบ คุณะเกษม) เพื่อระดมทุนเบื้องต้นสำหรับโครงการพัฒนาอาคารเรือนไทยและภูมิทัศน์บริเวณรอบอาคารเรือนไทย (ระเบียบ คุณะเกษม) มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแนวคิดในการจัดงานครั้งนี้เป็นการนำเสนอให้เห็นว่า ในผืนแผ่นดินของจังหวัดนครปฐมนั้น เคยเป็นแผ่นดินทองที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านกายภาพ ระบบนิเวศวิทยาที่มีผู้คนหลายเชื้อชาติเข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากิน และมีความเจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนามาตั้งแต่สมัยราชอาณาจักรทวารวดี รวมทั้งเรื่องราวในบริบทของพื้นที่อาคารเรือนไทยฯ และมหาวิทยาลัยมหิดล

การจัดงานนำเสนอ เรื่องราวความร่ำรวยทางวัฒนธรรมและความอุดมสมบูรณ์ทางพืชพันธุ์ธรรมชาติของพื้นที่ผ่านรูปแบบการจัดแสดงนิทรรศการ “เล่าขานตำนานลุ่มน้ำนครชัยศรี: จากองค์พระปฐมเจดีย์ถึงชุมชนสาขลา” และความเป็นมาของอาคารเรือนไทย (ระเบียบ คุณะเกษม) รวมถึงแผนการปรับปรุงภูมิทัศน์ในอนาคต

ส่วนภาคการแสดงพื้นบ้านและมหรสพ มีการเล่นเพลงเรือ ลำตัด ระบำบันเทิงกาสร ระบำทวารวดี ฯลฯ การขับขานบทเพลงโดยศิลปินพื้นบ้าน (คุณชินกร ไกรลาศ และคุณขวัญจิต ศรีประจันต์) ศิลปินชาวนครปฐม (คุณผ่องศรี วรนุช คุณรวงทอง ทองลั่นทม และคุณก้าน แก้วสุพรรณ) รวมถึงศิลปินชาวมหิดลยอดนิยม (อิงอิง AF 4)

การออกร้านอาหารพื้นบ้านนครปฐม-สาขลา อาทิเช่น ส้มโอ มะพร้าว กวยเตี๋ยวเป็ดพะโล้ ข้าวหมูแดง ฯลฯ อาหารสุขภาพจากผักและผลไม้ ผลิตภัณฑ์จากโครงการหลวงและผลิตภัณฑ์ OTOP ของท้องที่สาขลาและนครชัยศรี รวมทั้งอาหารโบราณอันเลิศรส เช่น ขนมจีนข้าววังและน้ำพริกน่านาชนิดเป็นต้น

รวมถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ ที่น่าสนใจ คือ การสาธิตงานหัตถศิลป์จากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) การนวดแผนไทยโดยสถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์ โรงพยาบาลศิริราช การวาดภาพเหมือนของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาทุนประเดิมสำหรับโครงการพัฒนาเรือนไทยอันทรงคุณค่าทางวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และวิถีไทยให้ดำรงอยู่สืบไป และภูมิทัศน์ฯ รวมทั้งแสดงถึงความสำคัญของพื้นที่ทางวัฒนธรรมของชุมชนสาขลา

และสังคมเมืองนครปฐม นำไปสู่การขยายองค์ความรู้เรื่องท้องถิ่นไทยสู่สังคมระดับชาติและนานาชาติด้วย

นอกจากนี้ ยังทำให้ชาวบ้านในพื้นที่กับประชาคมชาวมหิดลมีความสัมพันธ์อันดียิ่งขึ้นด้วยเนื่องด้วยกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรจากทุกภาคส่วน และด้วยความอนุเคราะห์จากสถาบันทางศิลปวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บริเวณรอบมหาวิทยาลัยมหิดล เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) รวมทั้งกลุ่มชาวบ้านตำบลสาขลา นราภิรมย์ สามพราน นครชัยศรี พุทธมณฑล ฯลฯ หรือแม่แต่มหาวิทยาลัยศิลปากร และสถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์

* เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

โรงพยาบาลศิริราช ที่มาช่วยเติมเต็มให้งานมีสีสันและความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ประธานเปิดงานคือ ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช ร่วมกับ ศาสตราจารย์นายแพทย์คลินิกปิยะสกล สกลสัตยาทร อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล และ ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ท่ามกลางบรรยากาศที่เรียบง่ายสบายและเป็นกันเอง แต่แฝงไว้ซึ่งสาระความรู้และความบันเทิงใจ โดยความทุ่มเทของคณะกรรมการผู้จัดงานที่มีการเตรียมการเป็นอย่างดี นำมาซึ่งยอด

จำหน่ายบัตรถึง 711 ใบ และยอดบริจาค ตั้งแต่ก่อนงานจนถึงปัจจุบัน รวม 8,304,950.48 บาท โดยมีผู้บริจาคอาทิเช่น บริษัทเอสแอนด์พีฯ บริษัทเอ็มเคฯ บริษัทเมืองไทยประกันชีวิตฯ ธนาคารกสิกรไทยฯ ธนาคารกรุงเทพฯ เป็นต้น ต่างทยอยกันมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาอาคารเรือนไทย (ระเบียบ คุณะเกษม) ให้เป็นสมบัติของชาติสืบไป

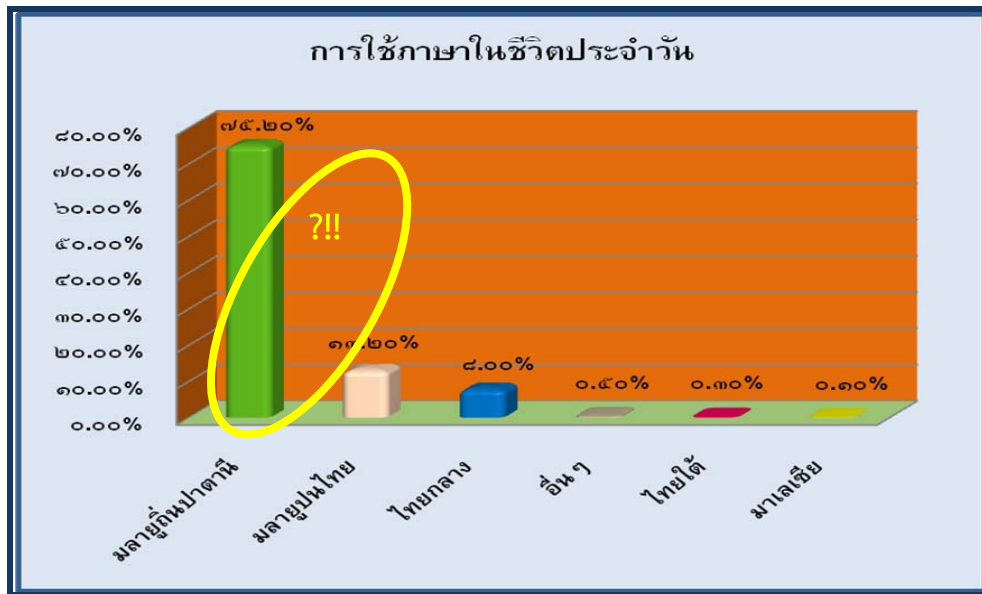
ตั้งแต่ก่อนงานจนถึงปัจจุบัน รวม 8,304,950.48 บาท โดยมีผู้บริจาคอาทิเช่น บริษัทเอสแอนด์พีฯ บริษัทเอ็มเคฯ บริษัทเมืองไทยประกันชีวิตฯ ธนาคารกสิกรไทยฯ ธนาคารกรุงเทพฯ เป็นต้น ต่างทยอยกันมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาอาคารเรือนไทย (ระเบียบ คุณะเกษม) ให้เป็นสมบัติของชาติสืบไป

ภาษามลายูปัตตานี: ความเข้มข้นภาษาแม่ที่กำลังเสื่อม

มีรินต้า บุรุงโรจน์*

เยาวชนไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มพูดภาษามลายูปัตตานีลดน้อยลง โดยจากผลสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาของคนในพื้นที่ชายแดนใต้ของประเทศไทย พบว่า เยาวชนคนรุ่นใหม่อายุระหว่าง 15 – 24 ปี ใช้ภาษามลายูสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองลดน้อยลง และมีแนวโน้มการใช้ภาษามลายูปนภาษาไทยมากขึ้นเรื่อยๆ

จากผลการสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งจัดทำโดยคณะวิจัยจากศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ในโครงการวิจัยเรื่อง “ภาษามลายูท้องถิ่นในประเทศไทย: การศึกษาสถานการณ์ทางภาษา การพัฒนาและการวางแผนการใช้ภาษาเพื่อการศึกษาและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล ให้การสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมการสำรวจการใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งในด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาต่างๆ รวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาและการเลือกใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ซึ่งผลการสำรวจนำไปสู่การจัดการภาษาเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมทั้งในแวดวงการศึกษาและแวดวงการค้าระหว่างเจ้าของพื้นที่และตัวแทนภาครัฐ

การสำรวจสถานการณ์ทางภาษาดังกล่าว ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส รวมจำนวน 1,255 คน (ชาย 606 คน และหญิง 649 คน) จำแนกตามกลุ่มอายุได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเยาวชน (15 – 24 ปี), กลุ่มคนทำงาน (25-45 ปี), กลุ่มวัยกลางคน (46-59 ปี) และกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ซึ่งในภาพรวมของการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่าการใช้ภาษามลายูปัตตานีมีความเข้มข้นมากในทุกกลุ่มอายุและทุกสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาในครอบครัวและในชุมชน หรือการเลือกใช้ภาษามลายูปัตตานีสื่อสารกันในวันธรรมดาต่างๆ ทั้งเรื่องทั่วไป เรื่องการเมือง เรื่องตลก หรือแม้กระทั่งภาษาที่ใช้คิดยังคงเป็นภาษามลายูปัตตานี ผลสำรวจดังกล่าวสะท้อนอย่างเด่นชัดถึงความเข้มแข็งของภาษาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ และเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าคนไทยมุสลิมในแถบนี้มีภาษามลายูปัตตานีเป็นภาษาแม่ (Mother Tongue)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าในภาพรวมของสถานการณ์การใช้ภาษาจะบ่งชี้ให้เห็นถึงความเข้มแข็งของภาษามลายูปัตตานีอย่างชัดเจน ทว่าแนวโน้มของการใช้ภาษามลายูปัตตานีในอนาคตเริ่มลดลง จากข้อมูลการเลือกใช้ภาษาในพื้นที่เมื่อแบ่งตามอายุทั้ง 4 กลุ่มพบว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุน้อยจะเลือกใช้ภาษามลายูปัตตานีน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษามลายูเพื่อสื่อสารกันในครอบครัวก็ตาม โดยกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี (จำนวน 331 คนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด) จะใช้ภาษาไทย

*นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

ปนกับภาษามลายูโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด รวมทั้งกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาสูงจะใช้ภาษามลายูพูดภาษาไทยมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ

การใช้ภาษาไทยปนกับภาษามลายูพูดกันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความอ่อนแอของภาษาท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความอ่อนแอของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแก่เยาวชนในพื้นที่อีกด้วย เนื่องจากการใช้ภาษาปะปนกันทั้งภาษาไทยและมลายูพูดกันไม่ได้เป็นเครื่องชี้ว่าความสามารถภาษาไทยของเด็กเหล่านั้นดีขึ้นหรือเข้มแข็งขึ้นแต่อย่างใด แต่กลับยิ่งตอกย้ำถึงความอ่อนแอของทั้ง 2 ภาษา

“แก บูวะ เนื่องจาก อะไร?”

แก ทำ เพราะ อะไร?

(ตัวอย่างประโยคภาษามลายูปนภาษาไทย ของกลุ่มเยาวชนอายุ 18 ปี)

“มาแก อุบะ ก่อนอาหาร ปือราซอลาลง ปือโรระ ตลอดเลย”

กิน ยา ก่อนอาหาร รู้สึก คลี้นไส้ ตลอดเลย

(ตัวอย่างประโยคภาษามลายูปนภาษาไทย ของกลุ่มเยาวชนอายุ 23 ปี)

จากตัวอย่างประโยคดังกล่าว จะเห็นว่าภาษาไทยปะปนอยู่ในประโยคภาษามลายูพูดกัน โดยคำศัพท์ภาษาไทยที่นำมาใช้ปนนั้นไม่ได้เป็นคำเฉพาะ หรือจำเป็นต้องใช้คำยืมแต่อย่างใด เช่น คำว่า “แก” คำว่า “อะไร” ล้วนมีคำศัพท์ภาษามลายูพูดกัน คือ คำว่า “ยอ/ดียอ” และคำว่า “กาปอ” ใช้สื่อสารกันเป็นปกติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาปะปนกันดังกล่าวไม่ได้สอดคล้องกับลักษณะการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมแต่อย่างใด การใช้ภาษาที่เหมาะสมและมีมาตรฐาน คือ การเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส ไม่ใช่ปะปนกันจนแยกแยะไม่ได้ หรือไม่ใช้คำยืมจากภาษาอื่นเมื่อภาษาของตนเองมีคำใช้อยู่แล้ว

จากข้อมูลการสำรวจสถานการณ์ภาษา และจากลักษณะภาษาที่ใช้ปะปนกันของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มการเสื่อมถอยของภาษามลายูพูดกัน และในขณะเดียวกันก็แสดงถึงทักษะการใช้ภาษาไทยซึ่งยังไม่ถูกต้องไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้การเสื่อมถอยของภาษามลายูดังกล่าวอาจกระทบต่อความเข้มแข็งของวัฒนธรรมมลายูในพื้นที่ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าของภาษาและวัฒนธรรมล้วนต้องตระหนักและร่วมมือกันหาทางอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น ซึ่งการอนุรักษ์ควรดำเนินไปพร้อมกับการพัฒนาภาษาท้องถิ่นให้เกิดการใช้อย่างเข้มข้น ถูกต้องและเป็นมาตรฐาน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการใช้ภาษาปะปนกันมีจำนวนมากยิ่งขึ้นในอนาคต.

ขอแสดงความยินดี

ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2552 นางสาวภัทรภรณ์ ภูบาล ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดคำขวัญในโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล ในคำขวัญว่า “แยกขยะไม่ยากอย่างที่คิด โปรดไตร่ตรองสักนิดก่อนทิ้ง”

ภาพเป็นข่าว

15 ตุลาคม 2552

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมวิชาการนานาชาติเรื่อง “Culture, Environment and Agriculture for Food and Nutrition Security of Indigenous Peoples” ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์

29 - 30 ตุลาคม 2552

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ SIL International และ Center for Research in Computational Linguistics จัดประชุมวิชาการนานาชาติ “The 4th International Conference on Austroasiatic Linguistics” ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์

4 พฤศจิกายน 2552

คณาจารย์และนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการสื่อสารและการพัฒนา ร่วมกิจกรรม “ส.ส.ส. สื่อสารสร้างสรรค์ (มาจิบน้ำชา...กันดีกว่า)” ณ ห้อง 316 ชั้น 3

5 พฤศจิกายน 2552

คุณวิไล อัครพัฒน์ ได้รับรางวัลที่ 1 และคุณสามารถ งามสง่า ได้รับรางวัลที่ 2 ในกิจกรรมสอยดาว งานเปิดโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล ณ อาคารสิ่งแวดล้อมพัฒนา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

6 พฤศจิกายน 2552

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดสัมมนาเรื่อง “แนวทางการวิจัยตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ ระหว่างไทย-อินเดีย” ณ ห้อง 515 ชั้น 5

10 พฤศจิกายน 2552

มหาวิทยาลัยมหิดลจัดแถลงข่าวงาน “ชมจันทร์ วันสาลาญา” ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้น 2 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย โดย ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช, ศาสตราจารย์คลินิกนายแพทย์ ปิยะสกล สกลสัตยาทร อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล และ หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ให้เกียรติมาร่วมงาน

18 พฤศจิกายน 2552

ศาสตราจารย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา รองอธิการบดี ฝ่ายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาคุณภาพ รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นประธานเปิดการแสดง "ลีเกอสูลู" ใน "ร้องรำทำเพลง ครั้งที่ 55" ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์

28 พฤศจิกายน 2552

ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช, ศาสตราจารย์คลินิกนายแพทย์ ปิยะสกล สกลสัตยาทร อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล และ หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ให้เกียรติมาเป็นประธานงาน “ชมจันทร์ วันสาลาญา” ณ บริเวณลานเรือนไทย มหาวิทยาลัยมหิดล

2 - 3 ธันวาคม 2552

บุคลากรสถาบันฯ ไปสัมมนาในหัวข้อ “ทิศทางการของสถาบันฯ: แนวทางการบริหารและแผนยุทธศาสตร์ 2553-2556” ณ โรงแรมศุภาลัย ป่าสักรีสอร์ทแอนด์สปา จ.สระบุรี

4 ธันวาคม 2552

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย จัดงาน "ถวายพระพร 5 ธันวาคมมหามหาราช" ณ ลานโถง ชั้น 1 โดยเรียนเชิญบุคลากร สถาบันฯ และนักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น นิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง และวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่งกลอนถวายพระพรร่วมกับการบรรเลงดนตรีไทย เขียนคำถวายพระพรลงบนสมุดถวายพระพร เป็นต้น

24 ธันวาคม 2552

บุคลากรสถาบันฯ ร่วมรำลึกถึงวันครบรอบ 9 ปี วันเปิดอาคาร ภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี ณ ห้องโถง ชั้น 1

25 ธันวาคม 2552

บุคลากรสถาบันฯ ร่วมกิจกรรมทางธรรม ณ โถงภาพวาด ชั้น 1 และร่วมกิจกรรมต้อนรับปีใหม่ 2553 ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้น 2

ความรู้่าคัมมือ นิ้ว และเท้าของชาวอินเดีย

โสภณา ศรีจำปา*

ชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดูเชื่อว่ามือขวาคือผู้ชาย มือซ้ายคือผู้หญิง เมื่อกำมือขวากับมือซ้ายมาประกบกันนั้นคือความสมบูรณ์ของชีวิตคู่ ในการทำพิธีบูชาต่างๆ ผู้ชาย (สามี) นั่งขวา ผู้หญิง (ภรรยา) นั่งด้านซ้ายของสามีเสมอ ในการประกอบพิธีกรรมใดๆ มักใช้มือขวาในการจับสิ่งของ หรือทำพิธี หรือถือของมากกว่ามือซ้าย

หลังพิธี ถ้าผู้มาร่วมพิธีจะผูกข้อมือ พรหมณ์ให้พูดตามพรหมณ์เป็นภาษาฮินดีหลายประโยคทีเดียว โดยบอกชื่อของตนเองก่อน จากนั้นท่านก็ให้พูดตามพรหมณ์จะผูกข้อมือให้ไปด้วยฝ่ายสีแดง หรือแดงผสมขาว หรือชมพู ถ้าเป็นผู้หญิงท่านจะถามว่าแต่งงานหรือยัง ถ้าแต่งงานแล้วผูกที่ข้อมือซ้าย ถ้ายังผูกที่ข้อมือขวา ผู้ชายไม่ว่าจะเป็นโสดหรือแต่งงานผูกข้อมือขวาเท่านั้น

ดิฉันได้เรียนรู้ว่าชาวอินเดียมีการให้ความสำคัญกับนิ้วมือแตกต่างกัน ดิฉันพบกับอาจารย์ใหญ่วิทยาลัยสตรีกุรุกุล เดห์ราดูนซึ่งเป็นชาวเบงกอลแต่มาทำงานที่นี่มานานแล้ว ท่านเป็นสตรีที่มีจิตใจดี โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มารยาทงาม มีสุนทรีย์ด้าน

ดนตรี ท่านพาดิฉันไปชมบ้านท่าน และสวนหลังบ้านโดยมองจากชั้นบนลงมา ท่านไม่ใช้นิ้วชี้ชี้ไปที่สวนนั้นโดยตรง การใช้นิ้วชี้ถือว่าไม่สุภาพสำหรับชาวเบงกอล ท่านใช้นิ้วชี้ข้อคิ้วนิ้วโป้งแล้วก็ยื่นออกไปข้างหน้าแทนการชี้โดยตรง ตอนแรกดิฉันไม่ได้สังเกต แต่เพื่อนชี้ให้ดูว่าเธอมีมารยาทมากเพียงใด จึงเพิ่งถึงบางอ้อ ใครจะนึกว่าเรื่องเล็กน้อยเหล่านี้ชาวอินเดียส่วนหนึ่งยังยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะสตรีชาวเบงกอล

ในพิธีบูชาไฟของชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดูที่เรียกตนเองว่า “อารยา สมาจ” (Arya Smaj) ในระหว่างการสวดจะมีการเทน้ำใส่ฝ่ามือขวาตีมือทีละครั้ง สามครั้ง ความหมายคือเพื่อให้เกิดความสดชื่นในลำคอ และกระตุ้นเตือนตนเองให้พร้อมที่จะสวดมนต์ต่อไปเสร็จแล้วล้างมือขวานั้น แล้วเทน้ำใส่มือซ้ายใช้นิ้วโป้ง นิ้วกลาง และนิ้วนางมือขวาจับเข้าหากันและน้ำแล้วแตะที่ปากกลางปากบน และน้ำอีกทีแล้วแตะจมูกขวา จมูกซ้าย และน้ำแล้วแตะตาขวา ตาซ้าย และน้ำแล้วแตะหูขวา หูซ้าย และน้ำแล้วแตะศีรษะ และน้ำแล้วแตะคอ และน้ำแล้วแตะท้อง และน้ำแล้วแตะขาขวา ขาซ้าย และน้ำแล้วแตะท้อง และน้ำเพื่อพรมทั่วกาย (จริงๆ แล้วไม่มีน้ำเหลือในอุ้งมือหรืออก เป็นเพียงสัญลักษณ์เท่านั้น) โดยที่ผู้อื่นที่อยู่รอบกองไฟแต่ไม่ได้ทำอาการนี้ก็สวดมนต์ไป ทั้งนี้เพื่อให้สรีระทั้งหมดมีสุขภาพดี และแสดงออกในสิ่งที่ดี เช่น คิดดี ทำดี พูดดี

นอกจากนี้หลังจากที่ใส่ไฟในกองไฟแล้ว ในเบื้องต้นของการสวดทุกครั้งทีลงท้ายด้วย “สวาฮา” จะเติมไม้และหยอดเนยเหลวหรือก็ (ghee) ลงไปทุกครั้ง ทำให้ไฟลุกง่ายขึ้น ไม่มีควัน หลังจากนั้นมีการโปรย ฮาวัน สมากรี (Havan Samagri) ซึ่งทำจากสมุนไพร ผลไม้แห้ง น้ำตาล ก็ (เนยเหลว) และการบูรซึ่งคลุกเคล้ากัน เมื่อการสวดลงท้ายด้วย “สวาฮา” ผู้ร่วมในพิธีที่นั่งรอบกองไฟแถวหน้า (ต้องนั่งขัดสมาธิ) จับนิ้วโป้ง นิ้วกลางและนิ้วนางของมือขวาเข้าหากัน มือซ้ายแตะแขนขวาแล้วหยิบฮาวัน สมากรีซึ่งเตรียมไว้ในถาดโปรยลงในกองไฟ โปรยไปทุกครั้งทีลงท้ายด้วย “สวาฮา” เหตุผลที่ใช้ของหอมและสมุนไพรเพื่อให้ผู้เข้าร่วมพิธีได้สูดกลิ่นที่หอม เป็นการรักษาความบริสุทธิ์ให้กับสิ่งแวดล้อมและอากาศโดยรอบด้วย เรื่องการจับนิ้วสามนิ้วคือโป้ง กลาง และนางนั้นเป็นการแสดงความถ่อมตัวต่อพระเจ้าแทนการใช้นิ้วชี้ร่วมด้วย นิ้วชี้เป็นการชี้ไปสู่ผู้อื่นแสดงความเป็นนายหรือผู้ที่เหนือกว่าศาสนิกชาวฮินดูไม่ทำเช่นนั้น แต่จะแสดงความถ่อมตัวด้วยกิริยาที่แสดงออกอย่างสุภาพในขณะบูชา

ผู้เขียนสังเกตว่าการได้ร่วมพิธีบูชาไฟนอกจากได้ความรู้สึกถึงพลัง ความศักดิ์สิทธิ์ของไฟที่ลุกโชติช่วงแล้ว ยังเหมือนอยู่ในห้องขาวนากลายๆ เหงื่อออกใช้ได้ทีเดียว

การแสดงเคารพ ชาวอินเดียโดยทั่วไปพบบันก็ไหว ซึ่งชาวอินเดียไม่ได้ไหวพร้อมกับก้มศีรษะเหมือนไทย เพียงแต่ยกมือไหว้เท่านั้น บ้างก็จับมือกัน (เช็กแฮนด์) แต่ชาวอินเดียยังแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโสด้วยการใช้มือแตะเท้าผู้อาวุโสและเอามือนั้นมาแตะหน้าอกตน ซึ่งแสดงออกถึงความเคารพต่อผู้อาวุโสด้วยวัยวุฒิ และสถานะทางสังคมก็ได้ เท่าถือว่าเป็นอวัยวะที่ต่ำสุด การน้อมกายลงเอามือแตะเท้าแล้วนำมาแตะหน้าอกถือว่าให้เกียรติและนอบน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่มากกว่าการไหว้ธรรมดา บางครั้งผู้ใหญ่จะแตะที่ศีรษะผู้น้อยเพื่อเป็นการรับไหว้และให้พรด้วย การยื่นมือให้ของหรือรับของใช้มือขวาเป็นสำคัญ เหมือนกับหลายๆ สังคมนั่นเอง

* รองศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

วัฒนธรรมดนตรีลาวเดิม

น. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียงจันทน์

จิตติกานต์ จินารักษ์*

ในการศึกษาวัฒนธรรมดนตรี ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียงจันทน์ ในช่วงวันที่ 18-21 กุมภาพันธ์ 2553 พบว่า วัฒนธรรมดนตรีลาวเดิม มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีการรักษา เผยแพร่ สืบทอดอย่างเป็นระบบ และยังคงมีบทบาทในสังคม สปป. ลาวในปัจจุบัน โดยมีโรงเรียนศิลปะดนตรีแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม กรมศิลปกรรม เป็นหน่วยงานหลักในการสร้างทรัพยากรบุคคลด้านศิลปดนตรี และการแสดงเพื่อสืบทอดให้คงอยู่ในรูปแบบการเรียนการสอน การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมลาวในรูปแบบต่าง เช่น งานพิธีเปิด-ปิด งานมหกรรมกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 25 เทศกาล พิธี หรือแม้แต่การบรรเลงขับร้องตามภัตตาคารต่างๆ นอกจากนี้ก็มีสื่อซีดีเพลงลาวเดิมเผยแพร่อีกด้วย และการเยี่ยมชมศึกษาดนตรีลาวเดิมในครั้งนี้ ดิฉันได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตอย่างมีส่วนร่วม และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังผลการศึกษาวรรณคดีลาวต่อไปนี้

เพลงลาวเดิม ที่ปรากฏในปัจจุบัน มีลักษณะ Soundscape หรือ “ภูมิทัศน์ที่สร้างโดยเสียง” ของดนตรีลาวนั้น มีชื่อเพลงทำนอง จังหวะที่คล้ายกับเพลงของดนตรีไทยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ความเป็นมนุษย์ ในฐานะที่เป็นผู้กระทำการที่สร้างสรรค์ คิดค้น หยิบยืม และร้อยเรียงเสียง จังหวะ และเนื้อร้องเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการปรับตัว ต่อรอง หรือนำมาเป็นส่วนหนึ่งในความเป็นตัวตนให้เหมาะสมกับช่วงเวลา และห้วงสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งตัวอย่างเพลงที่มีความคล้าย ความเหมือนกันระหว่างเพลงลาว และเพลงไทยที่พบในหนังสือทำนองเพลงลาวเดิม เขียนโดย ดร.บุญแห่ง สุกสะหวัด (Laodoeum Melody: 2006) จำนวน 46 เพลง ล้วนเป็นเพลงที่มีชื่อเพลงคล้ายกับเพลงไทยเดิม ทั้งนี้ เมื่อเทียบการใช้ตัวอักษรระหว่างภาษาลาวและภาษาไทยล้วนมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งยังคงมีสำเนียงการออกเสียงเฉพาะพื้นถิ่นของแต่ละภาษา (ข้อมูลรายละเอียดเพลงติดตามดูได้ที่ ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทยและเอเชียอาคเนย์) และทำนองเพลงมีความคล้ายกับทำนองเพลงไทยมาก โดยมีส่วนต่างในรายละเอียดของกลอนเพลง ในแต่ละวรรค แต่ทั้งนี้ลูกตกส่วนใหญ่ของทำนองหลักในเพลงมีความเหมือนและคล้ายคลึงกัน

ความสัมพันธ์วัฒนธรรมดนตรีไทยและวัฒนธรรมดนตรีลาว

อ้างอิงในบทความเรื่องสายสัมพันธ์สองนครินทร์ ของ ศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี ด้านความสัมพันธ์ด้านดนตรีระหว่างราชสำนักสยาม (ดนตรีไทย) และราชสำนักลาว (ดนตรีลาวเดิม) นั้น มีปรากฏภาพเป็นรูปธรรมครั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้เมืองลาวเป็นเมืองขึ้น ซึ่งตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าสิริบุญสาร ในครั้งนั้นฝ่ายไทยได้นำพระบรมวงศ์และเจ้าอนุวงศ์โอรสของสมเด็จพระเจ้าสิริบุญสารมาประทับที่กรุงเทพฯ เหตุการณ์ในครั้งนั้นถึงแม้ว่า

จะเป็นเหตุการณ์ที่บั่นทอนความรู้สึกด้านความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศก็ตาม แต่ในมุมกลับกัน เหตุการณ์ในครั้งนั้นกลับได้ปรากฏมิตรภาพอันงดงามผ่านมิติด้านการดนตรีและละคร ระหว่างพระบรมวงศ์ชั้นสูงฝ่ายไทยและฝ่ายลาว ซึ่งยุคที่ปรากฏเด่นชัดคือ ยุครัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ได้รับการสถาปนาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน พระนามสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และยุคที่เจ้าอนุวงศ์ได้กลับมาปกครองเมืองเวียงจันทน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าอนุวงศ์ถือเป็นบุคคลที่ทำให้เกิดภาพที่เคลื่อนไหวทางประวัติศาสตร์ดนตรีตลอดสมัยของพระองค์ โดยเจ้าอนุวงศ์นั้นได้เคยประทับอยู่ในประเทศไทยถึง 16 ปี ขณะที่ทรงประทับอยู่ในราชสำนักไทยนั้น พระองค์ก็ศึกษาวิชาการต่างๆ ร่วมกับบรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดาของพระเจ้าแผ่นดินของไทย จากการทำทรงประทับอยู่เป็นเวลายาวนานทำให้ทรงได้ศึกษาธรรมเนียมในราชสำนักไทยเป็นอย่างดี นอกจากนั้นพระองค์ยังทรงมีความสนิทชิดเชื้อกับเชื้อพระวงศ์ไทยหลายพระองค์ โดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ และเจริญพระชนม์พรรษามาด้วยกัน และดังเป็นที่ทราบกันดีว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงมีพระปรีชาญาณด้านดนตรีเป็นอย่างดี และสนพระทัยในศิลปะอีกหลายแขนง ดังนั้นแผ่นดินสยามภายใต้ร่มพระบารมีของพระองค์ การดนตรี นาฏศิลป์ กวีนิพนธ์ มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างเด่นชัด เจ้าอนุวงศ์และพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ของไทยก็ทรงให้เกียรติต่อกัน ดังนั้น ในช่วงที่เจ้าอนุวงศ์กลับไปครองกรุงเวียงจันทน์ ความสัมพันธ์ระหว่างสองแผ่นดินด้านดนตรีและการละครจึงเป็นไปด้วยความราบรื่นมาโดยตลอด จนถึงรัชกาลปัจจุบันได้มีความร่วมมือระหว่างประเทศไทย และ สปป. ลาวหลากหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านคมนาคมขนส่ง ด้านการท่องเที่ยว ด้านแรงงาน และด้านสังคมและวัฒนธรรม และนี่คือความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างสองนครินทร์

*นักวิชาการดนตรีไทยประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

กลิ่นหอมของดอกขานหวาน

สมทรง บุรุษพัฒน์*

泰壮黎族血嫡亲
天涯海角来相聚
寻音寻根溯族源
米酒甜来情深浓
山歌一唱难分舍
离别越远心越近
何日相逢不必问
待到山兰飘香时

ไทย จ้วง หลี เป็นสายเลือดเดียวกัน
มาพบกันที่เทียนหย่า หายเจียว (ซานย่า)
พวกเราตามหาบรรพบุรุษ
เหล่าหมักหวาน เรามีสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
พอร้องเพลงพื้นบ้านก็ไม่อยากจากกัน
แม้กายห่างแต่ใจใกล้ชิด
จะพบกันอีกเมื่อไหร่ไม่ต้องถาม
รอถึงวันที่กลิ่นหอมของดอกขานหวานโชนมา

Mr.Chen Gao Wen ชาวหลี (ฮัล) ประพันธ์ (วันที่ 30 มีนาคม 2551)
แปลเป็นไทยโดย Ms.Peng Lin และอรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์

ผู้เขียนเป็นผู้ที่โชคดีมาก ๆ คนหนึ่งที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้ให้โอกาสทำงานวิจัยทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของคนไทที่อาศัยอยู่นอกประเทศไทย ได้แก่ ประเทศจีน เวียดนาม พม่า และลาว เหตุการณ์ที่ประทับใจในการทำงานที่ประเทศจีนคือมีชายหนุ่มที่อาศัยอยู่บนเกาะไหหลำประพันธ์กลอนให้เป็นภาษาจีนที่แปลเป็นไทยแล้วมีความหมายกินใจเป็นอย่างยิ่ง จึงจะขอกล่าวที่มาที่ไปของกลอนนี้

ก่อนอื่นต้องขอปูพื้นนิดหน่อยว่า ตามหลักฐานทางด้านภาษาศาสตร์คนที่พูดภาษาตระกูลเดียวกับภาษาไทยไม่ได้อาศัยอยู่แต่ในประเทศไทย แต่ยังอาศัยอยู่ในประเทศอื่นด้วย เช่น ภาษาลาวที่พูดในประเทศลาว ภาษาจ้วงที่พูดในประเทศจีน ภาษาชานหรือไทยใหญ่ที่พูดในประเทศพม่า ภาษาไตดำที่พูดในประเทศเวียดนาม เหล่านี้ล้วนเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลเดียวกับภาษาไทยทั้งสิ้น เปรียบเทียบเท่ากับภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ที่อยู่ในภาษาตระกูลอินโดยูโรเปียนเหมือนกัน ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจว่าภาษาเหล่านี้พูดนอกประเทศไทยจึงสะกดด้วยคำว่า “ไท” ไม่มีอักษร “ย” ข้างท้าย หมายถึงคนที่พูดภาษาตระกูลเดียวกับภาษาไทยที่อาศัยอยู่นอกประเทศไทย

บ้านของชาวจ้วงที่มณฑลกุ้ยโจวมีลักษณะเหมือนบ้านของคนไทยในชนบท

ชาวจ้วงที่มณฑลกุ้ยโจวกำลังตีกลองมโหระทึก (กลองล่ำริด) ต้อนรับผู้เขียน กลองมโหระทึกนี้เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงว่าชาวจ้วงเป็นชนชาติที่เก่าแก่มากกว่า 2,000 ปี (2549)

ในประเทศจีน ไม่น่าเชื่อว่ามีคนพูดภาษาที่อยู่ในตระกูลเดียวกับภาษาไทยในหลายมณฑล เช่น ที่มณฑลกุ้ยโจว มีจ้วงที่มณฑลไถ่เจา มีปูเยย (ผู้ใหญ่) และสุย ที่มณฑลฮุนาน มีกัมหรือตัง ที่มณฑลยูนนาน มีไทลื้อ และที่เกี่ยวข้องกับบทประพันธ์ข้างต้นคือที่มณฑลไหหนานหรือเกาะไหหลำ ก็มีชาวหลีหรือฮัลที่พูดภาษาตระกูลเดียวกับภาษาไทยเช่นกัน ผู้อ่านอาจจะเริ่มสงสัยว่าทำไมจึงทราบภาษาเหล่านี้เป็นภาษาที่มาจากตระกูลเดียวกัน คำตอบคือ ภาษาเหล่านี้มีคำศัพท์พื้นฐานคล้ายกัน เช่นคำว่า “ฝน” ภาษาไทลื้อจะออกเสียงคล้ายกับภาษาไทย ภาษาจ้วงและปูเยยจะออกเสียงว่า “ผิน” ภาษาสุยออกเสียงว่า “เฟิน” ส่วนภาษาหลีจะออกเสียงว่า “ฝุน” จะเห็นว่าคำเหล่านี้ก็ออกเสียงคล้ายกัน คินวันหนึ่งผู้เขียนได้ไปนั่งฟังเพลงของชาวจ้วงที่มณฑลกุ้ยโจว เพลงขึ้นต้นว่า “ปิ่นองเอย” (ที่ปิ่นองเอย) ไม่ต้องบอกก็รู้ว่าภาษาไทยและภาษาจ้วงต้องสัมพันธ์กันแน่นอน

ทุกแห่งที่ไปและได้พบผู้คนที่พูดภาษากลายกันจะประทับใจทั้งหมด เราจะดีใจมากเมื่อถามคำศัพท์กันและพบว่า เป็นคำเดียวกัน อาจแตกต่างกันเล็กน้อยแบบภาษาถิ่นในประเทศไทย ชาวบ้านบางคนจะแปลกใจว่าทำไมผู้เขียนมาจากอีกประเทศหนึ่งแต่พูดภาษา

* ศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

คล้ายกับเขาได้อย่างไร ไม่ว่าจะดีใจหรือแปลกใจ เมื่อเราเจอกันเราต่างมีความรู้สึกเหมือนคนบ้านเดียวกัน รู้สึกอบอุ่นเหมือนเจอญาติ แต่ทำไมจึงมาแยกกันอยู่ไกลอย่างนี้ ข้อสันนิษฐานคือเราน่าจะเคยอยู่ที่เดียวกัน และต่อมาได้แยกย้ายกันไปอยู่ที่อื่น นักภาษาศาสตร์อีกคณะแหละฟันธงว่าคนไทยเคยอยู่ที่ประเทศจีนตอนใต้มาก่อน และอพยพลงทางตะวันตกเฉียงใต้ไปตั้งรกรากในประเทศต่างๆ จนไกลที่สุดคือประเทศอินเดีย เชื่อไม่เชื่อกลองหาหนังสือภาษาศาสตร์ที่แสดงหลักฐานยืนยันคำกล่าวนี้มาอ่านดู

แห่งสุดท้ายที่ผู้เขียนไปและประทับใจที่สุดก็คือ เมืองซานย่า (Sanya) บนเกาะไหหลำ (Hainan) ประเทศจีน ที่มีชายหนุ่มเขียนกลอนให้มันแหละ วันที่ผู้เขียนและเพื่อนชาวจ้วงชื่อ Mr.Qin Xiaozhou พร้อมอาจารย์อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์ ผู้ช่วยวิจัยและ Ms.Peng Lin ล่ามไทย-จีน มาถึงเมืองซานย่าได้มีผู้หญิงชื่อ Ms.Ke Wen Jun และ Mr.Chen Gao ผู้ประพันธ์กลอน และเพื่อนชื่อ Mr.Fu Tian Zhi มารับ ทุกคนเป็นชาวหลี่ซึ่งพูดได้สองภาษาคือภาษาหลี่และภาษาจีน ความประทับใจเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ Ms.Ke Wen Jun บอกว่าได้ข่าวว่ามีคนไทยจากประเทศไทยมาที่ซานย่าก็ตื่นเต้นมาก อยากมาพบจึงอาสามารับด้วยตนเอง เพราะทราบมาว่าภาษาของเรามาจากภาษาเดียวกัน ทำให้รู้สึกว่าเป็นญาติกัน ถึงแม้จะพูดเป็นประโยคแล้วไม่เข้าใจ เพราะภาษาหลี่จะห่างจากภาษาไทยมากกว่าภาษาจ้วง แต่ Ms.Ke Wen Jun บอกว่าเมื่อได้เห็นรอยยิ้มบนใบหน้าของผู้เขียนเมื่อพบเขา ก็ทำให้เขาซาบซึ้งถึงมิตรภาพที่มีต่อกันทันที คณะของเราได้รับการต้อนรับเหมือนญาติสนิท เราได้มีโอกาสไปเยือนหมู่บ้านของชาวหลี่แบบดั้งเดิมซึ่งยังคงหลงเหลืออยู่ท่ามกลางกระแสของภาษาและวัฒนธรรมจีน ได้มีโอกาสรับประทานอาหารและเหล้าหมักหวานของชาวหลี่ที่แสนอร่อย ได้ร้องเพลงภาษาของตนเองให้กันและกันฟัง หลังจากที่ผู้เขียนได้ทำงานเสร็จ ก็ถึงเวลาที่จะจากกัน เรบอกกันและกันว่าเราจะต้องพบกันอีกในวันข้างหน้า

โอกาสนั้นเป็นโอกาสที่ประทับใจที่สุดของทุกๆ คน เพราะเป็นโอกาสพิเศษที่คนพูดภาษาตระกูลเดียวกัน 3 กลุ่มมาพบกันคือคนไทยจากประเทศไทย คนจ้วงจากมณฑลกว๋างสี และคนหลี่จากเกาะไหหลำ ความประทับใจนี้ทำให้ Mr.Chen Gao Wen ผู้มีพรสวรรค์ในบทกลอนได้ร้อยกรองความประทับใจนี้ให้แก่ผู้เขียนเป็นที่ระลึก เวลาผ่านไปเกือบจะสองปีแล้ว กลิ่นหอมของดอกซานหลานก็ยังไม่เคยโชยมา เพราะคนไทย คนจ้วง และคนหลี่ ไม่มีโอกาสได้พบกันอีกเลย

แถวหลัง: สมทรง บุรุษพัฒนา Mr.Zhou Guoyan (ชาวปวยเย) และ Mr.Qin Xiaozhou (ชาวจ้วง)

แถวหน้า: ชาวจ้วงเหนือสูงอายุนั่งที่หมู่บ้าน Gothong มณฑลกว๋างสี (พ.ศ. 2549)

แถวหน้า: Ms.Ke Wen Jun สมทรง บุรุษพัฒนา Mr.Qin Xiaozhou แถวหลัง: Mr.Fu Tian Zhi Ms.Peng Lin อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์ และ Mr.Chen Gao Wen ผู้ประพันธ์กลอน (พ.ศ. 2551)

หญิงชาวหลี่ สมทรง บุรุษพัฒนา และ Mr.Qin Xiaozhou ชาวจ้วงเหนือที่หมู่บ้านชาวหลี่บนเกาะไหหลำ (2551)

ผู้เขียนกับชาวจ้วงใต้ที่เมือง Jingxi มณฑลกว๋างสี (2551)

เอกสารอ้างอิง

สมทรง บุรุษพัฒนา. 2545. “คนไทยมาจากไหนกันแน่” วารสารภาษาและวัฒนธรรม 21 (1): 36-44. (สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล)

เปิดช่องทางทาย

สวัสดีค่ะผู้อ่านทุกท่าน และแล้วเราก็มีโอกาสได้มาทักทายกันในจดหมายข่าวสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ปีที่ 30 ฉบับที่ 4 ซึ่งเป็นฉบับส่งท้ายปี 2552 กันอีกครั้งหนึ่งนะคะ แน่ใจว่า นอกจากคอลัมน์ “ภาพเป็นข่าว” ซึ่งเป็นคอลัมน์ประจำที่ทำให้เราได้ทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาของสถาบันฯ แล้ว เนื้อหาของบทความต่างๆ ภายในจดหมายข่าวฉบับนี้ก็มีความน่าสนใจ ชวนให้ติดตามไม่แพ้ฉบับก่อนๆ เช่นเคยค่ะ

เริ่มจาก “ชมจันทร์ วันศาลายา” ซึ่งคุณอนุรักษ์ ก้านจันทร์ ได้เขียนบอกเล่าถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นรวมทั้งบรรยากาศภายในงานอันชื่นมื่น ต่อด้วยเรื่อง “ภาษามลายูปาตานี: ความเข้มข้นภาษาแม่ที่กำลังเจือจาง” โดยคุณมิรินต้า บุรุษรุ่งโรจน์ ซึ่งเป็นบทความที่ทำให้เราตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ภาษาท้องถิ่น บทความต่อมา เรื่อง “ความสำคัญมือ นิ้ว และเท้าของชาวอินเดีย” โดย รศ.ดร.โสภณา ศรีจำปา ซึ่งได้บอกเล่าเกร็ดความรู้ที่น่าสนใจสะท้อนความละเอียดอ่อนอีกแง่มุมหนึ่งของวัฒนธรรมอินเดีย ต่อด้วยเรื่อง “วัฒนธรรมดนตรีลาวเดิม” โดย คุณจิตติกานต์ จินารักษ์ ที่เน้นย้ำความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทย-ลาว ปิดท้ายด้วย “กลิ่นหอมของดอกชานหลาน” โดย ศ.ดร.สมทรง บุรุษพัฒน์ ซึ่งเริ่มเรื่องด้วยบทกลอนแสนประทับใจ เช่นเดียวกับเนื้อหาของบทความซึ่งดิฉันเชื่อว่าผู้อ่านทุกท่านก็คงจะมีรอยยิ้มและมีความสุขเมื่อได้อ่านบทความนี้

ท้ายสุดนี้ งานเลี้ยงย่อมมีวันเลิกรา ปีเก่าผ่านไปย่อมมีปีใหม่เป็นเรื่องราวธรรมดา เช่นเดียวกับหน้าที่บรรณาธิการจดหมายข่าวก็ย่อมมีการเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานไปตามสถานการณ์ความเหมาะสม ดิฉันขอฝากนายสุทธิลักษณ์ สูงห้างหว้า นักเอกสารสนเทศคนใหม่ของสถาบันฯ ที่จะมาทำหน้าที่บรรณาธิการจดหมายข่าวต่อจากฉบับนี้ ขอให้ผู้อ่านทุกท่านมีความสุขสมหวังต้อนรับปีใหม่และสิ่งใหม่ๆ ที่กำลังจะมาถึงด้วยความสุขนะคะ สวัสดีค่ะ

บรรณาธิการ

เจ้าของ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ 0-2800-2308-14

โทรสาร 0-2800-2332

E-mail: tencl@mahidol.ac.th

Web page: <http://www.lc.mahidol.ac.th>

ที่ปรึกษา

ผู้อำนวยการสถาบันฯ

รองผู้อำนวยการสถาบันฯ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิจัย และทำนุบำรุง

ศิลปวัฒนธรรม

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการวิชาการและกิจกรรมพิเศษ

บรรณาธิการ

นางสาวนิภาวรรณ เจริญลักษณ์

กองบรรณาธิการ

งานผลิต เผยแพร่ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ประสานงาน

นางสาวอำไพ หนูเล็ก

ศิลปกรรม

นางสาวกานดา ยาก็

ภาพ

งานเทคโนโลยีการศึกษาและประชาสัมพันธ์

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดตา

9/1205 หมู่ 1 ถนนสะแกงาม แขวงแสมดำ

เขตบางขุนเทียน กทม. 10150

โทรศัพท์ 0-2462-0303

ไม่ถึงผู้รับโปรดสงคืบ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล นครปฐม 73170

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน

ใบอนุญาต 11/2543

ปทจ.ศาลายา

ผู้สนใจ ต้องการทราบข้อมูลข่าวสารของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย จาก “จดหมายข่าว”

ติดต่อ คุณอำไพ หนูเล็ก งานผลิต เผยแพร่ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม